

Prezes IPN: Stan wojenny był pokazaniem „prawdziwej twarzy” komunizmu.

38 lat temu o godz. 6 rano, Polskie Radio nadało wystąpienie gen. Wojciecha Jaruzelskiego, w którym informował on Polaków o ukonstytuowaniu się Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego (WRON). Na mocy dekretu Rady Państwa wprowadzono stan wojenny. - Jednak pierwsze listy internowania powstały już w październiku 1980 r. To obala jedno z kłamstw władzy komunistycznej, że stan wojenny został podjęty 13 grudnia w związku z fatalną sytuacją w kraju - mówi dr Jarosław Szarek, prezes IPN.

Prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Jarosław Szarek podkreśla, że stan wojenny był pokazaniem „prawdziwej twarzy” systemu komunistycznego. W jego ocenie ta decyzja skończyła nadzieje milionów Polaków zrzeszonych w Solidarności na reformę systemu komunistycznego. Historyk zaznaczył, że rządzący PRL nie byli zdolni i nie chcieli oddać nawet fragmentu władzy.

Jak podkreślił prezes IPN, tuż po ustąpieniu komunistów i zgodzie na powstanie NSZZ „Solidarność” w sierpniu 1980 r., władze PRL rozpoczęły przygotowania do zdławienia opozycji.

– Pierwsze listy internowania powstały już w październiku 1980 r., w sześć tygodni po podpisaniu porozumień sierpniowych. To jednocześnie obala jedno z kłamstw władzy komunistycznej, że stan wojenny został podjęty 13 grudnia w związku z fatalną sytuacją w kraju – mówi historyk.

Dr Jarosław Szarek przypomniał, że od jesieni 1980 r. komuniści postawili na taktykę tzw. „odcinkowych konfrontacji”. Jak stwierdził, władze PRL nie były wówczas zdolne na pojedyncze uderzenie w celu osłabienia ruchu Solidarności. Wobec tego zdecydowały się na generowanie lokalnych konfliktów.

– I takie mieliśmy, czy o wolne soboty, czy strajk na Podbeskidziu w związku z żądaniem odwołania lokalnych władz, podobnie w Jeleniej Górze, braki w sklepach. Część z tego była generowana przez władze komunistyczne, żeby zmęczyć społeczeństwo i to się w jakimś sensie udało. Jesienią 1981 r. już nastroje były takie, że wszyscy wiedzieli, że co się wydarzy – mówił dr Jarosław Szarek.

Prezes IPN zwrócił uwagę, że do 1989 r. opowieść o stanie wojennym była po stronie jego sprawców. – Po 1989 r. skutecznie zadbali, by te argumenty propagandowe były trwałe – ocenił Jarosław Szarek.

Historyk przypomniał dokument sprzed 30 lat, który powstał z inicjatywy zespołu Wojciecha Jaruzelskiego, wówczas prezydenta PRL. Jak mówił prezes IPN, w dokumencie chciano wzmocnić komunistyczną narrację dotyczącą stanu wojennego.

– Że stan wojenny zapobiegał anarchii, że groziła sowiecka interwencja. My już wiemy, że niebezpieczeństwo sowieckiej interwencji było w grudniu, ale 1980 r. Później wszystkie dokumenty wskazują na to, że Sowieci nie byli gotowi tutaj interweniować. Pogodziliby się, jak to nawet wskazywano, z rządami Solidarności – powiedział szef Instytutu Pamięci Narodowej.

W nocy z 12 na 13 grudnia 1981 r. władze komunistyczne internowały 3173 osoby, zdecydowaną większość członków Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”. Ogółem w czasie stanu wojennego, według danych Instytutu Pamięci Narodowej, życie straciło około 100 osób, a internowano około 10 tys.

Władze komunistyczne jeszcze 12 grudnia przed północą rozpoczęły zatrzymywanie działaczy opozycji i Solidarności. W ciągu kilku dni w 49 ośrodkach internowania umieszczono około 5 tys. osób. W ogromnej operacji policyjno-wojskowej użyto w sumie 70 tys. żołnierzy, 30 tys. milicjantów, 1750 czołgów, 1,9 tys. wozów bojowych i 9 tys. samochodów.

Przygotowania do wprowadzenia stanu wojennego trwały ponad rok i były prowadzone ze szczególną starannością. Kontrolował je m.in. naczelny dowódca wojsk Układu Warszawskiego marszałek Wiktor Kulikow i ludzie z jego sztabu.

Na potrzeby stanu wojennego sporządzono projekty różnych aktów prawnych, wydrukowano w Związku Sowieckim 100 tys. egzemplarzy obwieszczenia o wprowadzeniu stanu wojennego, ustalono listy komisarzy wojskowych mających przejąć kontrolę nad administracją państwową i większymi zakładami pracy, a także wybrano instytucje i przedsiębiorstwa, które miały zostać zmilitaryzowane.

źródło: PAP, IAR